

RAPORT

Inwentaryzacja populacji lęgowej jerzyka *Apus apus* na wybranych obszarach śródmieścia Wrocławia

Autorzy:

Hanna Sztwiertnia (koordynator),
Bartosz Smyk, Jakub Szymczak,
Małgorzata Pietkiewicz, Klaudia Wala

Inwentaryzacja sfinansowana przez Gminę Wrocław w ramach projektu:

"Wrocławski Budżet Obywatelski 2015 - Budki lęgowe dla ptaków, budki dla jerzyków oraz hotele dla zapylaczy (projekt #319 oraz # 481) - Ptaki Wrocławia"

www.wroclaw.pl

Wstęp

Jerzyk *Apus apus* to jedyny regularnie występujący w Polsce przedstawiciel rzędu krótkonogich Apodiformes, skupiającego na całym świecie ponad 450 gatunków jerzyków i kolibrów. Jest to ściśle owadożerny ptak wędrowny, przylatujący do naszego kraju na przełomie kwietnia i maja, a odlatujący już w sierpniu (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Większość życia jerzyk spędza w locie, gdzie poluje na owady i śpi. Jedynie w okresie lęgowym musi na pewien czas związać się z ziemią, aby złożyć jaja i wychować pisklęta. Obecnie jerzyk zamieszkuje prawie wyłącznie osiedla ludzi. Lęgi w pierwotnych miejscach gniazdowania (stare lasy, skały) są w XXI wieku rzadkością. Gatunek ten zakłada, bardzo często kolonijnie, niewielkie gniazda we wszelkich szczelinach budynków: od stropodachów w blokach, przez przestrzenie za parapetami i rynnami po ubytki w elewacjach kamienic (Zyskowski i Zielińska 2014). Do swoich miejsc gniazdowania jest bardzo przywiązany i powraca co roku. Lęg od złożenia jaj do wylotu pierwszych piskląt trwa ok. 2 miesiące. Ze względu na krótki pobyt w Europie jerzyk odchowuje tylko jeden lęg rocznie.

Czynne gniazdo jerzyka jest trudne do wykrycia i zlokalizowania. Ani dorosłe ptaki ani pisklęta nie zdradzają jego położenia hałasem czy brudem, typowym dla innych gatunków. Jedynym śladem obecności są obserwowane w locie dorosłe ptaki. O określonych porach dnia powracają one do kolonii, krążą pojedynczo lub w grupach i obwieszczają przelot przy gnieździe przenikliwymi głosami. Dodatkowym utrudnieniem jest fakt, iż w przypadku deszczowej pogody dorosłe mogą nie pojawiać się w miejscach lęgów nawet przez kilka dni. Mając na uwadze biologię lęgową jerzyka, oszacowanie liczby par gniazdujących na danym budynku, a czasem nawet samo stwierdzenie lęgowego statusu gatunku, jest trudne dla postronnego obserwatora i wymaga zaangażowania specjalisty ornitologa.

Metodyka

Inwentaryzację przeprowadzono na dwóch powierzchniach położonych w śródmieściu Wrocławia: na obejmujących kilka osiedli Przedmieściu Odrzańskim (77 ha) i Przedmieściu Oławskim (110 ha). Na obu powierzchniach dominującym typem zabudowy są co najmniej kilkudziesięcioletnie, dwu-, trzy- a nawet pięciopiętrowe kamienice, z elewacjami w większości od lat (lub nigdy) nieremontowanymi, a przygotowanymi do odnowienia w najbliższych latach. Pomiędzy nimi znajdują się pojedyncze nowe budynki: od bloków budowanych tuż po 1945 roku po nowoczesne budynki deweloperskie, lokowane w miejscu wyburzonych kamienic.

W dniach od 1 do 22 lipca 2016 wykonano 27 kontroli terenowych. Przy każdym budynku, osobno od strony ulicy i od podwórza, przeprowadzono jedną obserwację w trakcie której notowano na mapach terenowych liczebność stad jerzyków krążących przy elewacji, odnotowywano położenie gniazd i liczbę par lęgowych. Nie liczono ptaków krążących w stadach wysoko nad dachami budynków – są to najprawdopodobniej ptaki niełęgowe lub dorosłe po utracie lęgu. Inwentaryzację przeprowadzano w godzinach wieczornych: od półtorej godziny przed zachodem słońca do pół godziny po zachodzie. Jest to okres największej aktywności lęgowych jerzyków przy swoich gniazdach – ptaki po dniu spędzonym w powietrzu na łowieniu owadów powracają z pokarmem do piskląt. Do inwentaryzacji wybierano tylko dni z dobrą pogodą, ze względu na to, że dorosłe ptaki w trakcie niepogody przebywają daleko od swojej kolonii (a ich pisklęta mogą na kilka dni zapadać w stan odrętwienia, zwany torporem).

Wyniki

W trakcie inwentaryzacji stwierdzono łącznie 2596 dorosłych osobników przy budynkach z gniazdami. Część osobników obserwowanych przy koloniach lęgowych mogła należeć do frakcji młodych, niełgowych ptaków. Zarazem metodyka inwentaryzacji (pojedyncza obserwacja przy każdym budynku) nie umożliwiła dokładnego potwierdzenia każdego potencjalnego stanowiska lęgowego. Próba dokładnego oszacowania lokalnej liczebności tego nietypowego gatunku ptaka zawsze napotyka trudności metodyczne (Mizera 1988). Uwzględniając powyższe fakty oceniono wielkość populacji lęgowych na badanych powierzchniach na ok. 1300 par (tab. 1).

Tabela 1. Liczebność jerzyków stwierdzonych na obu powierzchniach wraz z oszacowaną liczbą par lęgowych i zagęszczeniem.

Powierzchnia	N osobników	N par (szacunek)	Zagęszczenie [N par/10 ha]
P. Odrzańskie	1512	756	98
P. Oławskie	1084	542	49

Tabela 2. Adresy budynków na Przedmieściu Oławskim, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków. Liczebność jerzyków podano w przedziałach: 1-5 os., 6-10 os., 11-20 os., >20 os.

Adres budynku	Liczebność
ul. Brzeska 1	1-5 os.
ul. Brzeska 3	1-5 os.
ul. Brzeska 14	1-5 os.
ul. Brzeska 18	1-5 os.
ul. Brzeska 18A	1-5 os.
ul. Brzeska 18B	1-5 os.
ul. Brzeska 20	1-5 os.
ul. Stanisława Chudoby 1	1-5 os.
ul. Stanisława Chudoby 3	6-10 os.
ul. Stanisława Chudoby 5	1-5 os.
ul. Stanisława Chudoby 13	1-5 os.
ul. Stanisława Chudoby 16	1-5 os.
ul. Stanisława Chudoby 18	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 1	6-10 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 3	6-10 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 4	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 6	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 8	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 10	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 12	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 19	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 21	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 23	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 26	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 28	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 44	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 46	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 48	1-5 os.
ul. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego 50	1-5 os.
ul. Dworcowa 1A	6-10 os.
ul. Dworcowa 1B	6-10 os.
ul. Dworcowa 5A	6-10 os.
ul. Dworcowa 5C	6-10 os.
ul. Dworcowa 8	6-10 os.
ul. Dworcowa 9	6-10 os.
ul. Dworcowa 12	1-5 os.
ul. Dworcowa 16A	1-5 os.
ul. Dworcowa 16B	1-5 os.
ul. Dworcowa 17	1-5 os.
ul. Dworcowa 19	1-5 os.
ul. Dworcowa 21	1-5 os.
ul. Dworcowa 23	1-5 os.
ul. Dworcowa 28	1-5 os.
ul. Dworcowa 30	1-5 os.
ul. Dworcowa 32	1-5 os.
ul. gen. Józefa Haukego-Bosaka 3	6-10 os.
ul. gen. Józefa Haukego-Bosaka 5	6-10 os.
ul. gen. Józefa Haukego-Bosaka 7	6-10 os.
ul. gen. Józefa Haukego-Bosaka 9	6-10 os.

ul. gen. Józefa Haukego-Bosaka 22	11-20 os.
ul. gen. Józefa Haukego-Bosaka 26	6-10 os.
ul. gen. Józefa Haukego-Bosaka 28	6-10 os.
ul. gen. Józefa Haukego-Bosaka 33	6-10 os.
ul. Aleksandra Hercena 2	1-5 os.
ul. Aleksandra Hercena 3	1-5 os.
ul. Aleksandra Hercena 4	6-10 os.
ul. Aleksandra Hercena 6	1-5 os.
ul. Aleksandra Hercena 8	1-5 os.
ul. Aleksandra Hercena 10	1-5 os.
ul. Aleksandra Hercena 12	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 6	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 8	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 9	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 13	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 15A	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 17	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 18	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 20	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 21	6-10 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 21A	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 22	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 23	6-10 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 24	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 24A	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 25	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 26	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 27	11-20 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 28	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 30	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 36	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 37	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 38	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 39	1-5 os.
ul. gen. Karola Kniaziewicza 40	1-5 os.
ul. Hugona Kołłątaja 20 (wysoki budynek w podwórzu)	6-10 os.
ul. Hugona Kołłątaja 21	6-10 os.
ul. Hugona Kołłątaja 25A	1-5 os.
ul. Hugona Kołłątaja 25B	1-5 os.
ul. Hugona Kołłątaja 26	1-5 os.
ul. Hugona Kołłątaja 27/28	1-5 os.
ul. Hugona Kołłątaja 29/30	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 3	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 5	11-20 os.
ul. Komuny Paryskiej 11	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 13	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 17	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 19A	11-20 os.
ul. Komuny Paryskiej 23	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 25	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 27	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 29	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 31	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 33	1-5 os.

ul. Komuny Paryskiej 35	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 37	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 43	11-20 os.
ul. Komuny Paryskiej 63	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 63A	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 65	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 67	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 72	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 82	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 94	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 94A	1-5 os.
ul. Komuny Paryskiej 96	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 59	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 72	6-10 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 113	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 115	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 125	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 125A	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 139	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 141	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 145	6-10 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 147	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 149	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 159	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 161	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 163	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 165	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 172	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 173A	11-20 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 174	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 175	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 177	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 179	6-10 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 182	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 184	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 184A	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 186	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 186A	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 188	1-5 os.
ul. Tadeusza Kościuszki 190	1-5 os.
ul. Zygmunta Krasińskiego 26	1-5 os.
ul. Zygmunta Krasińskiego 28	1-5 os.
ul. Zygmunta Krasińskiego 30	1-5 os.
ul. Zygmunta Krasińskiego 40	1-5 os.
ul. Zygmunta Krasińskiego 46	1-5 os.
ul. Zygmunta Krasińskiego 54	1-5 os.
ul. Zygmunta Krasińskiego 56	1-5 os.
ul. Waleriana Łukasińskiego 3	1-5 os.
ul. Waleriana Łukasińskiego 5	1-5 os.
ul. Waleriana Łukasińskiego 7	1-5 os.
ul. Waleriana Łukasińskiego 8	1-5 os.
ul. Waleriana Łukasińskiego 10	1-5 os.
ul. Waleriana Łukasińskiego 12-14	1-5 os.
ul. Waleriana Łukasińskiego 20	1-5 os.

ul. Stanisława Małachowskiego 4	1-5 os.
ul. Stanisława Małachowskiego 6	1-5 os.
ul. Stanisława Małachowskiego 8	1-5 os.
ul. Stanisława Małachowskiego 10	1-5 os.
ul. Stanisława Małachowskiego 12	1-5 os.
ul. Miernicza 3	6-10 os.
ul. Miernicza 5	6-10 os.
ul. Miernicza 7	6-10 os.
ul. Miernicza 9	6-10 os.
ul. Miernicza 13	11-15 os.
ul. Miernicza 14	6-10 os.
ul. Miernicza 15	1-5 os.
ul. Miernicza 16	6-10 os.
ul. Miernicza 18	1-5 os.
ul. Miernicza 20	6-10 os.
ul. Miernicza 22	1-5 os.
ul. Miernicza 26	>20 os.
ul. Miernicza 28	6-10 os.
ul. Podwale 59	1-5 os.
ul. Podwale 60	1-5 os.
ul. Podwale 62	1-5 os.
ul. Podwale 62A	1-5 os.
ul. Podwale 67	1-5 os.
ul. Podwale 69	1-5 os.
ul. Podwale 70	1-5 os.
ul. Podwale 75A	6-10 os.
ul. Podwale 78	1-5 os.
ul. gen. Ignacego Prądzyńskiego 1A	6-10 os.
ul. gen. Ignacego Prądzyńskiego 3	6-10 os.
ul. gen. Ignacego Prądzyńskiego 5	6-10 os.
ul. gen. Ignacego Prądzyńskiego 8	1-5 os.
ul. gen. Ignacego Prądzyńskiego 11	1-5 os.
ul. gen. Ignacego Prądzyńskiego 24A	6-10 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 18	11-20 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 20	11-20 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 22	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 24	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 30	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 30A	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 42	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 42A	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 42B	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 47	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 49	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 73	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 73A	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 73B	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 75	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 75A	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 77A	1-5 os.
ul. gen. Kazimierza Pułaskiego 79	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 1	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 2	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 6	1-5 os.

ul. Stacha Świstackiego 8	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 10	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 12-14	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 16	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 18	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 24	1-5 os.
ul. Stacha Świstackiego 26	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 35A	>20 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 35B	>20 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 63	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 65	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 67	6-10 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 68	6-10 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 75	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 77	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 79	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 91	11-20 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 96B oficyna	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 97	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 98	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 100	6-10 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 104	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 106	6-10 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 114	6-10 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 118	11-20 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 125	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 129	1-5 os.
ul. gen. Romualda Traugutta 131	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 1	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 2	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 3	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 4	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 6	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 8	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 10	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 28	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 30	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 32	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 33	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 35	1-5 os.
ul. Stanisława Więckowskiego 37	1-5 os.
ul. Stanisława Worcella 14	1-5 os.
ul. Stanisława Worcella 14A	1-5 os.
ul. Stanisława Worcella 31	1-5 os.
ul. Stanisława Worcella 5A szkoła w podwórzu	1-5 os.
ul. Stanisława Worcella 5A	6-10 os.
ul. Stanisława Worcella 9	6-10 os.
ul. Stanisława Worcella 10	6-10 os.
ul. Zgodna 15	1-5 os.
ul. Zgodna 17	1-5 os.
ul. Zgodna 18	1-5 os.
ul. Zgodna 21	1-5 os.

Tabela 3. Adresy budynków na Przedmieściu Odrzańskim, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków. Liczebność jerzyków podano w przedziałach: 1-5 os., 6-10 os., 11-20 os., >20 os.

Adres budynku	Liczebność
Plac Powstańców Wielkopolskich 2	6-10 os.
Plac Powstańców Wielkopolskich 4	6-10 os.
Plac Powstańców Wielkopolskich 5	6-10 os.
Plac Powstańców Wielkopolskich 6	6-10 os.
Plac Stanisława Staszica 1	6-10 os.
Plac Stanisława Staszica 3	6-10 os.
Plac Stanisława Staszica 5	6-10 os.
Plac Stanisława Staszica 11	1-5 os.
Plac Stanisława Staszica 15	6-10 os.
Plac Stanisława Staszica 17	6-10 os.
Plac Stanisława Staszica 21	6-10 os.
ul. Bolesława Chrobrego 12	6-10 os.
ul. Bolesława Chrobrego 12A	6-10 os.
ul. Bolesława Chrobrego 13	1-5 os.
ul. Bolesława Chrobrego 14	6-10 os.
ul. Bolesława Chrobrego 16	1-5 os.
ul. Bolesława Chrobrego 17	1-5 os.
ul. Bolesława Chrobrego 18	1-5 os.
ul. Bolesława Chrobrego 21	1-5 os.
ul. Bolesława Chrobrego 22	1-5 os.
ul. Bolesława Chrobrego 23	1-5 os.
ul. Bolesława Chrobrego 24	1-5 os.
ul. Bolesława Chrobrego 34A	11-20 os.
ul. Bolesława Chrobrego 29	6-10 os.
ul. Bolesława Chrobrego 31	6-10 os.
ul. Bolesława Chrobrego 33	6-10 os.
ul. Bolesława Chrobrego 39	6-10 os.
ul. Ignacego Daszyńskiego 8	11-20 os.
ul. Ignacego Daszyńskiego 10A	11-20 os.
ul. Ignacego Daszyńskiego 15	1-5 os.
ul. Ignacego Daszyńskiego 18	1-5 os.
ul. Ignacego Daszyńskiego 23	1-5 os.
ul. Ignacego Daszyńskiego 25	6-10 os.
ul. Ignacego Daszyńskiego 27	6-10 os.
ul. Ignacego Daszyńskiego 29	6-10 os.
ul. Henryka Pobożnego 1	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 3	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 5	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 6	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 7	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 8	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 16	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 18	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 20	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 21	1-5 os.
ul. Henryka Pobożnego 22	6-10 os.
ul. Henryka Pobożnego 24	1-5 os.
ul. Henryka Probusa 3	1-5 os.
ul. Henryka Probusa 5	1-5 os.

ul. Jedności Narodowej 45	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 54	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 56	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 62	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 64	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 66	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 67	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 68	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 68A	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 69	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 71	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 75	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 77	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 81	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 83	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 86	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 92	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 94	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 95A	11-20 os.
ul. Jedności Narodowej 97A	11-20 os.
ul. Jedności Narodowej 98	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 99A	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 102	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 104	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 106	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 108	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 112	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 116	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 125	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 153	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 153A	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 155	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 157	6-10 os.
ul. Jedności Narodowej 170	11-20 os.
ul. Jedności Narodowej 176	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 178	1-5 os.
ul. Jedności Narodowej 184	11-20 os.
ul. Kazimierza Jagiellończyka 1	1-5 os.
ul. Kazimierza Jagiellończyka 4	1-5 os.
ul. Kazimierza Jagiellończyka 8	11-20 os.
ul. Kazimierza Jagiellończyka 11A	6-10 os.
ul. Kazimierza Jagiellończyka 14	1-5 os.
ul. Kazimierza Jagiellończyka 29	11-20 os.
ul. Kazimierza Jagiellończyka 30	11-20 os.
ul. Kazimierza Jagiellończyka 46	1-5 os.
ul. Jana Kilińskiego 23	1-5 os.
ul. Jana Kilińskiego 25	1-5 os.
ul. Jana Kilińskiego 32	1-5 os.
ul. Jana Kilińskiego 33-35	1-5 os.
ul. Jana Kilińskiego 34	1-5 os.
ul. Kluczborska 6	>20 os.
ul. Kluczborska 8	1-5 os.
ul. Kluczborska 11A	6-10 os.
ul. Kluczborska 12	6-10 os.

ul. Kluczborska 13	6-10 os.
ul. Kluczborska 13A	6-10 os.
ul. Kluczborska 15	6-10 os.
ul. Kluczborska 15A	6-10 os.
ul. Kluczborska 17	11-20 os.
ul. Kluczborska 17A	6-10 os.
ul. Kluczborska 19	11-20 os.
ul. Kluczborska 27	11-20 os.
ul. Myśliwska 1	1-5 os.
ul. Myśliwska 2	1-5 os.
ul. Myśliwska 3	1-5 os.
ul. Myśliwska 4	6-10 os.
ul. Myśliwska 5	6-10 os.
ul. Myśliwska 6	6-10 os.
ul. Myśliwska 7	>20 os.
ul. Myśliwska 8	6-10 os.
ul. Na Szańcach 8B	1-5 os.
ul. Na Szańcach 13	1-5 os.
ul. Na Szańcach 14	11-20 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 6	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 6B	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 6C	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 20	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 22	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 26	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 28	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 30	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 32	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 37	1-5 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 36	6-10 os.
ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 39	1-5 os.
ul. Nowowiejska 1	6-10 os.
ul. Nowowiejska 3	6-10 os.
ul. Nowowiejska 13	6-10 os.
ul. Nowowiejska 25	1-5 os.
ul. Nowowiejska 28	1-5 os.
ul. Nowowiejska 30	1-5 os.
ul. Oleśnicka 2	6-10 os.
ul. Oleśnicka 4	6-10 os.
ul. Oleśnicka 6	1-5 os.
ul. Oleśnicka 8	1-5 os.
ul. Oleśnicka 10	1-5 os.
ul. Oleśnicka 11	1-5 os.
ul. Oleśnicka 12	1-5 os.
ul. Oleśnicka 13	1-5 os.
ul. Oleśnicka 14	1-5 os.
ul. Oleśnicka 16	6-10 os.
ul. Oleśnicka 18	1-5 os.
ul. Oleśnicka 20	1-5 os.
ul. Oleśnicka 24	1-5 os.
ul. Ołbińska 2	6-10 os.
ul. Ołbińska 2A	6-10 os.
ul. Ołbińska 3	1-5 os.
ul. Ołbińska 7	6-10 os.

ul. Ołbińska 9	6-10 os.
ul. Ołbińska 15	6-10 os.
ul. Ołbińska 16	1-5 os.
ul. Ołbińska 18	1-5 os.
ul. Jana Henryka Pestalozziego 2	1-5 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 1	11-20 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 12	1-5 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 14	1-5 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 16	1-5 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 16A	1-5 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 18	1-5 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 23	6-10 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 25	1-5 os.
ul. księcia Józefa Poniatowskiego 27	1-5 os.
ul. Bolesława Prusa 22	1-5 os.
ul. Bolesława Prusa 42	1-5 os.
ul. Bolesława Prusa 44	11-20 os.
ul. Bolesława Prusa 46	6-10 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 5	6-10 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 7	6-10 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 9	6-10 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 11	6-10 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 12	1-5 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 17	1-5 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 19	1-5 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 23	1-5 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 26	1-5 os.
ul. Franklina Delano Roosevelta 30	1-5 os.
ul. Ludwika Rydgiera 52-54	1-5 os.
ul. Ludwika Rydgiera 59	1-5 os.
ul. Ludwika Rydgiera 62	1-5 os.
ul. Ludwika Rydgiera 63	1-5 os.
ul. Henryka Sienkiewicza 5	>20 os.
ul. Henryka Sienkiewicza 8A	6-10 os.
ul. Henryka Sienkiewicza 10	6-10 os.
ul. Słowiańska 1	6-10 os.
ul. Słowiańska 2	6-10 os.
ul. Słowiańska 4	1-5 os.
ul. Słowiańska 8	1-5 os.
ul. Słowiańska 9	6-10 os.
ul. Słowiańska 12	1-5 os.
ul. Słowiańska 13	1-5 os.
ul. Słowiańska 15	1-5 os.
ul. Słowiańska 17	1-5 os.
ul. Słowiańska 19	1-5 os.
ul. Słowiańska 29	6-10 os.
ul. świętego Wincentego 2	6-10 os.
ul. świętego Wincentego 7	6-10 os.
ul. świętego Wincentego 9	6-10 os.
ul. świętego Wincentego 10A	1-5 os.
ul. świętego Wincentego 11	6-10 os.
ul. świętego Wincentego 12	6-10 os.
ul. świętego Wincentego 14	6-10 os.
ul. świętego Wincentego 15	6-10 os.

ul. świętego Wincentego 16	1-5 os.
ul. świętego Wincentego 17	1-5 os.
ul. Świętokrzyska 28	6-10 os.
ul. Świętokrzyska 36	6-10 os.
ul. Świętokrzyska 38	6-10 os.
ul. Trzebnicka 4	1-5 os.
ul. Trzebnicka 6	1-5 os.
ul. Trzebnicka 8	6-10 os.
ul. Trzebnicka 10	1-5 os.
ul. Trzebnicka 13	1-5 os.
ul. Trzebnicka 15	1-5 os.
ul. Trzebnicka 17	1-5 os.
ul. Trzebnicka 19	1-5 os.
ul. Trzebnicka 21	1-5 os.
ul. Trzebnicka 22	11-20 os.
ul. Trzebnicka 28	1-5 os.
ul. Trzebnicka 30	1-5 os.
ul. Trzebnicka 32	1-5 os.
ul. Trzebnicka 38	6-10 os.
ul. Trzebnicka 40	6-10 os.
ul. Ustronie 9	1-5 os.
ul. Wygodna 8	6-10 os.
ul. Wygodna 10	6-10 os.
ul. Wygodna 13	6-10 os.
ul. Stefana Żeromskiego 3	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 5	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 13	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 17	6-10 os.
ul. Stefana Żeromskiego 19	6-10 os.
ul. Stefana Żeromskiego 21	6-10 os.
ul. Stefana Żeromskiego 23	6-10 os.
ul. Stefana Żeromskiego 25	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 29	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 31	11-20 os.
ul. Stefana Żeromskiego 37	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 38	11-20 os.
ul. Stefana Żeromskiego 39	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 40	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 41	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 42	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 44	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 52	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 54	11-20 os.
ul. Stefana Żeromskiego 58	6-10 os.
ul. Stefana Żeromskiego 60	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 61	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 62	6-10 os.
ul. Stefana Żeromskiego 65	6-10 os.
ul. Stefana Żeromskiego 72	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 73	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 74	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 75	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 77	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 82	1-5 os.

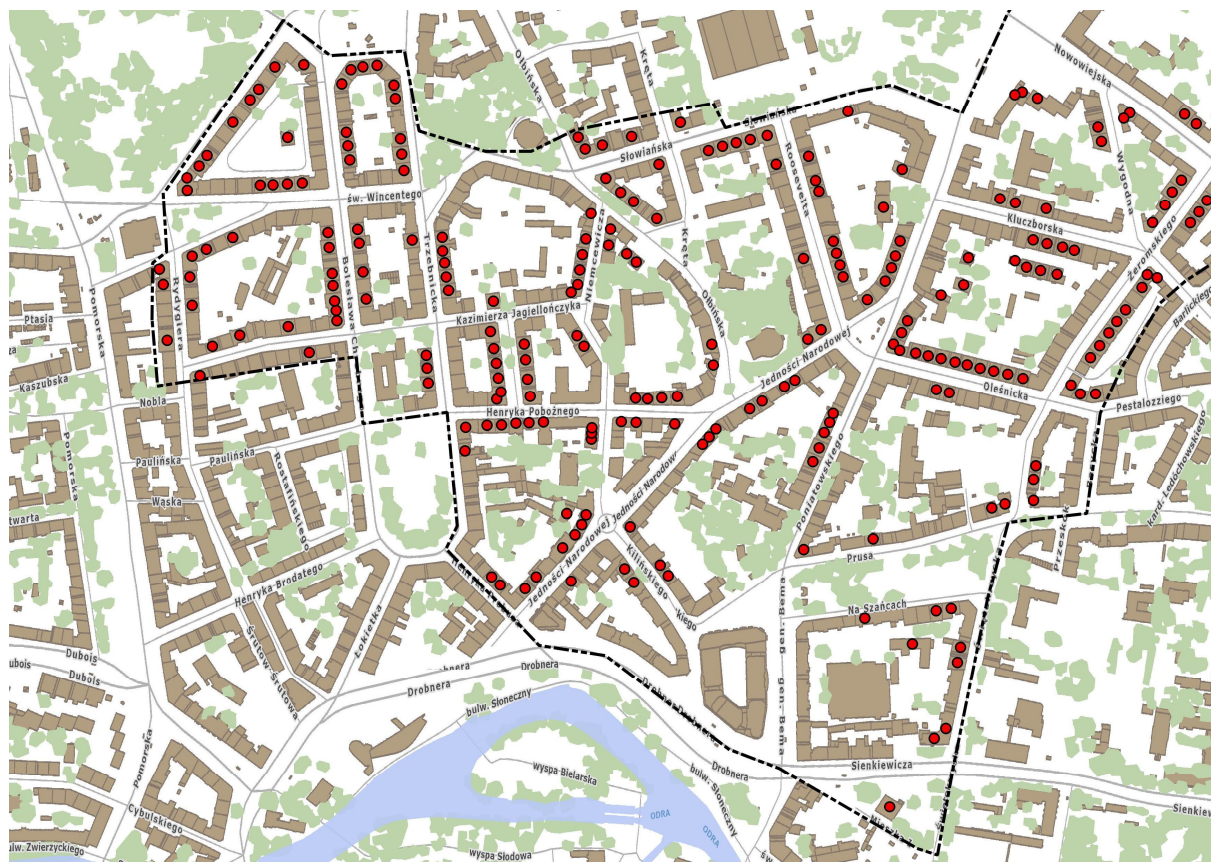
ul. Stefana Żeromskiego 83	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 83a	11-20 os.
ul. Stefana Żeromskiego 84	1-5 os.
ul. Stefana Żeromskiego 88	11-20 os.

Z oszacowanej liczby par łęgowych obliczono przybliżone zagęszczenie par łęgowych: było ono wyjątkowo wysokie na Przedmieściu Odrzańskim, sięgając prawie stu par na 10 ha powierzchni. Na Przedmieściu Oławskim zagęszczenie par było dwukrotnie niższe, ale wciąż na wysokim poziomie prawie 50 par/10 ha (tabela 1).

Rozmieszczenie budynków skolonizowanych przez jerzyki przedstawiają tabele 2 i 3 oraz załączone ryciny. Ryciny 1-4 przedstawiają ogólne rozmieszczenie jerzyków, natomiast szczegółowe lokalizacje zawarte są na mapach umieszczonych w Aneksie. Nie stwierdzono wyraźnych skupisk kolonii, ani obszarów wyraźnie wolnych od gniazdujących jerzyków. Można stwierdzić, że prawie na każdym budynku o elewacji lub dachu oferującym potencjalne miejsce łęgowe stwierdzano przynajmniej jedno stanowisko łęgowe jerzyka.

Gniazdujące jerzyki stwierdzano na wszystkich typach budynków, obecnych na badanych powierzchniach. Ze względu na charakter zabudowy, gatunek ten najczęściej zasiedlał stare kamienice. Stwierdzono jednak łęgowiska również na nowszych blokach (pochodzących z lat powojennych, jak również z końca XX wieku), a nawet na wybudowanym w ostatnich latach biurowcu.

Ryc. 2. Rozmieszczenie stanowisk łęgowych jerzyków (czerwone punkty) na Przedmieściu Odrzańskim – części zachodniej.

Ryc. 4. Rozmieszczenie stanowisk lęgowych jerzyków (czerwone punkty) na Przedmieściu Oławskim – części zachodniej.

Podsumowanie

Jerzyk jest gatunkiem bardzo ściśle związanym z człowiekiem i jego osiedlami. Przywiązanie do gniazdowania na budynkach spowodowało, że w ostatnich dziesięcioleciach, na skutek przede wszystkim masowego ocieplania i odnawiania elewacji, bez zapewnienia kompensacji przyrodniczej, liczba potencjalnych miejsc gniazdowania dla jerzyków zaczęła znacząco maleć. W ślad za tym maleje liczba par przystępujących do lęgów - zmniejsza się wielkość populacji lęgowej. Ostojami tego gatunku są obecnie głównie centra miast ze starą zabudową. Centrum Wrocławia to osiedla o przedwojennej historii, często zabytkowe, wymagające jak najszybszych prac remontowych. Zarazem przeprowadzona inwentaryzacja wykazała, że osiedla te to także wartościowe siedliska dla lokalnie licznej populacji jerzyka.

W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX w. oceny liczebności jerzyka wykazały, że na Dolnym Śląsku wysokie zagęszczenia osiąga on w starych dzielnicach mieszkaniowych w centrum Wrocławia: 60-68 par/10 ha (Dyrcz i inni 1991). Zagęszczenie oszacowane na badanych powierzchniach jest nawet wyższe: do 98 par/10 ha na Przedmieściu Odrzańskim! Brak jest dokładnych ocen liczebności całej krajowej populacji jerzyka, a istniejące dane z małych obszarów są obciążone problemami metodycznymi. Mimo to wydaje się, że oszacowana na wybranych powierzchniach (nie obejmujących całego śródmieścia Wrocławia) liczba 1300 par lęgowych jest znacząca w skali kraju. Szacunek ten można porównać z całą populacją warszawską, oszacowaną na 3-6 tysięcy par, z czego znaczna większość skupiona była w starej zabudowie śródmieścia (Luniak i inni 2001).

Przedmieście Odrzańskie i Oławskie w niedługim czasie doczekają się niezbędnych remontów starej zabudowy. Modernizacje te mogą być przeprowadzone bez uszczerbku dla ptaków, jeśli tylko uwzględnione zostaną odpowiednie działania: inwentaryzacyjne i kompensacyjne.

Zalecenia

Jerzyki wymagają czynnej ochrony. Pomijając niepodważalny aspekt prawny (jerzyk jest objęty całkowitą ochroną gatunkową: Ustawa o ochronie zwierząt: Dz.U. 2013, poz. 856, Ustawa o ochronie przyrody: Dz.U. 2013, poz. 627; nie wolno go zabijać, płoszyć, niszczyć jego jaj i gniazd, ani siedliska), są to ptaki pełniące w miejskim krajobrazie ważną funkcję owadożerców, między innymi skutecznie eliminują komary. Ich obecność nie jest w żadnym aspekcie uciążliwa dla mieszkańców, za to ich przetrwanie jest w znacznej mierze zależne od działania człowieka.

Przedstawiona metodyka inwentaryzacji umożliwiła oszacowanie liczby par lęgowych jerzyka na badanym obszarze i wyznaczenie budynków zasiedlonych przez ten gatunek. **Jednak w celu potwierdzenia gniazdowania jerzyków, określenia dokładnej lokalizacji gniazd na poszczególnych budynkach, a także w celu wykrycia innych potencjalnie gniazdujących gatunków ptaków i nietoperzy, należy każdorazowo przed rozpoczęciem prac remontowych w danym budynku zlecić wykonanie ekspertyzy przyrodniczej zaświadczającej o obecności bądź braku chronionych gatunków zwierząt (a także ich gniazd, noclegowisk, kryjówek).**

Ustawa o prawie budowlanym (Dz.U. 2013, poz. 1409 ze zmianami) nakazuje w trakcie prowadzenia prac budowlanych zabezpieczyć elementy środowiska przyrodniczego. Państwowa Inspekcja Nadzoru Budowlanego na mocy tej ustawy ma prawo wstrzymać roboty budowlane zagrażające przyrodzie, a kodeks karny przewiduje kary dla sprawców nieumyślnych zniszczeń elementów przyrody - za szkodę w środowisku uważa się m.in. zamknięcie dostępu do dawnego miejsca gniazdowania na skutek remontu (Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, Dz.U. 2007, poz. 493). Jednak przeprowadzenie remontu nieprowadzącego do zniszczenia siedlisk jest możliwe: inwentaryzacja budynku przed rozpoczęciem prac remontowych umożliwi określenie jakie gatunki ptaków i ssaków (nietoperzy) zasiedlają budynek i w jakiej liczbie, co z kolei umożliwi wypracowanie dogodnych dla inwestora i bezpiecznych dla przyrody rozwiązań, przede wszystkim zezwolenia na prowadzenie prac z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Tuż przed remontem zaleca się dokładną inwentaryzację budynku dwiema metodami: poprzez obserwację aktywności potencjalnie zamieszkujących tam gatunków oraz za pomocą bezpośrednich oględzin budynku - w tym przy użyciu endoskopu (szczegółowe wytyczne inwentaryzacji w: Zyskowski i Zielińska 2014). Dokładne sprawdzenie całego budynku i zlokalizowanie stanowisk zajętych przez ptaki czy nietoperze pozwala na zaplanowanie prac remontowych tak, aby nie zakłóciły one ważnych faz ich życia. Należy przy tym pamiętać, że budynki mogą być zasiedlane przez zwierzęta w ciągu całego roku, nie tylko w okresie lęgowym (Walasz, Misielak 2014). Znajomość gatunków zasiedlających budynek i ich stanowisk umożliwi następnie wykonanie w trakcie prac remontowych odpowiedniej kompensacji przyrodniczej (zaistnienie szkody w środowisku wymaga kompensacji, na mocy Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie). Kompensacja jest każdorazowo uzgadniana z RDOŚ i może polegać na przykład na

zamontowaniu na lub wewnątrz elewacji odpowiednich skrzynek/budek lęgowych. Nowoczesna technologia konstrukcji budek jest niedroga, estetyczna i niewidoczna z zewnątrz budynku. Na przemyślanym poprowadzeniu całej inwestycji związanej z remontem zyskują i ptaki i ludzie.

Literatura

Dyrcz A., Grabiński W., Stawarczyk T., Witkowski J. 1991. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski, Wrocław.

Luniak M., Kozłowski P., Nowicki W., Plit J. 2001. Atlas Warszawy. Ptaki Warszawy 1962 - 2000. Wydawnictwo IGiPZ, Warszawa.

Mizera T. 1988. Badania ekologiczne synantropijnej awifauny dzielnicy Sołacz w Poznaniu w latach 1975–1984. Acta Zool. Cracov. 31: 3–64.

Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP "pro Natura", Wrocław.

Walasz K., Misielak M. 2014. Ochrona ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki w miastach. Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne, Kraków.

Zyskowski D., Zielińska D. 2014. Przewodnik do inwentaryzacji oraz ochrony ptaków i nietoperzy związanych z budynkami. Federacja Zielonych GAJA, Szczecin.

ANEKS do raportu

Szczegółowe mapy rozmieszczenia jerzyków.
Zajęte budynki oznaczono czerwonymi punktami.

1. Przedmieście Odrzańskie: okolice placu Bema.

2. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Prusa.

3. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Poniatowskiego.

4. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Ołbińskiej.

5. Przedmieście Odrzańskie: okolice pl. Staszica.

6. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Św. Wincentego.

7. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Trzebnickiej.

8. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Henryka Pobożnego.

9. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Kilińskiego.

10. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Żeromskiego.

11. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Kluczborskiej.

12. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Nowowiejskiej.

13. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Daszyńskiego.

14. Przedmieście Odrzańskie: okolice ul. Ustronie.

15. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Chudoby.

16. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Więckowskiego.

17. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Świstackiego.

18. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Komuny Paryskiej.

19. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Łukasiewskiego.

20. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Mierniczej.

21. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Pułaskiego, część północna.

22. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Pułaskiego, część południowa.

23. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Kniaziewiczza.

24. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Worcella.

25. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Haukego-Bosaka.

26. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Podwale.

27. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Kołłątaja.

28. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Dworcowej.

29. Przedmieście Oławskie: okolice ul. Małachowskiego.

